

LANDSCHAPSPLAN

BOSPARK NOORDENLICHT

KRACHTCIRKEL SCHOONOORD

Datum 1-4-2022
Bestand 514-02.docx

LANDSCHAPPLAN

BOSPARK NOORDENLICHT

KRACHTCIRKEL SCHOONOORD

In opdracht van	Stichting BosPark NoordenLicht 0627242482 info@krachtcirkelschoonoord.nl	Contactpersoon	Mw. Nuttah Désirée Lokers
I.s.m.	BJZ.nu bestemmingsplannen	Contactpersoon	Dhr. Thomas Paters
Door	Buro Stad en Land Zomerdijk 9e 7942 JR Meppel 06 41 66 55 76 info@burostadenland.nl www.burostadenland.nl		
Telefoon			
E-mail			
Internet			
Project	514-krachtcirkel schoonoord		
Auteur	Wilfred Hilbers		
Datum laatst gewijzigd	1-4-2022		
Aantal pagina's	29		
Bestand	d:\dropbox\data\514-krachtcirkel schoonoord\doc\514-02.docx		

Niets uit dit document mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en/of Buro Stad en Land

INHOUD

1	AANLEIDING	1
2	RUIMTELIJKE CONTEXT EN BELEID	3
2.1	PROVINCIAAL BELEID: OMGEVINGSVISIE DRENTHE	3
2.2	GEMEENTELIJK BELEID	4
3	RUIMTELIJKE CONTEXT	6
4	SITUATIE	7
4.1	ABIOTISCHE SITUATIE	7
5	GESCHIEDENIS	9
5.1	HET ONTGINNINGSLANDSCHAP	9
6	HUIDIGE SITUATIE, VISIE EN BEHEER	11
6.1	KARAKTER	11
6.2	TOEKOMSTBEHEER	12
6.3	ONTWIKKELINGSPLAN-ZONERING	15
6.4	VISIE, BEHEER EN BEELDVORMING	16
6.5	BESCHERMENSWAARDIGE BOMEN	19
7	BEPLANTINGSKEUZE	22
7.1	FYSISCH GEOGRAFISCHE PLANTENREGIO'S	22
	BIJLAGE LANDSCHAPSPLAN A3 1:1000	1

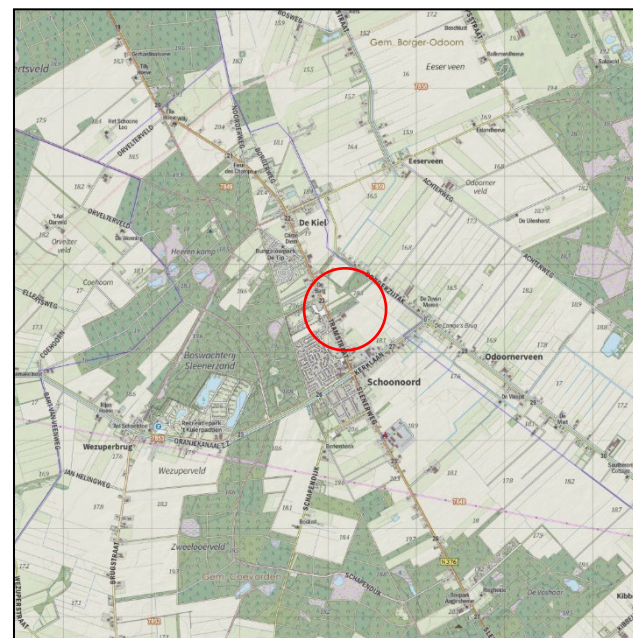
1 AANLEIDING

Toekomstig Bospark Noordenlicht is door de ligging tussen de staatsbossen van de boswachterijen Schoonloo, Grolloo, Exloo en Sleenerzand (als onderdeel van het natuurgebied het Hart van Drenthe, bijzonder geschikt voor liefhebbers van rust en natuur. De bossen rondom het toekomstige park beschikken over uiteenlopende wandel-, fiets- en recreatieroutes waar natuurbeleving voorop staat.

De initiatiefneemster van Bospark Noordenlicht wil aan de noordzijde van Schoonoord aan de Tramstraat een *Centrum voor Verbinding en Bewustwording* realiseren. Het moet een natuurgericht centrum worden waar ondernemers (coaches, therapeuten, docenten en masseurs) hun cliënten kunnen behandelen en les kunnen geven. Rust, ervaring en beleving vormen daarbij de kernwaarden. Het plangebied wordt momenteel gevormd door een met fijnsparren bebost kavel, voor het grootste deel hoogstwaarschijnlijk ontstaan vanuit een kerstbomenkwekerij waarbij de bomen inmiddels naar schatting minimaal zo'n twintig jaar oud en in beperkte staat zijn en waarbij inmiddels een deel door natuurlijke ontwikkeling is vermengd met inheems loofhout.

De initiatiefneemster, als vertegenwoordigster van Stichting Bospark Noordenlicht, heeft inmiddels zelf het plan bijzonder uitgebreid gepresenteerd aan de gemeente Coevorden in de vorm van het *Ondernemingsplan Stichting Bospark Noordenlicht, 17-04-21*. Het doel is om 8 praktijkruimten, 3 groepsruimten, een atelier, een ontvangstruimte, een winkel met kantoor en een bedrijfswoning te realiseren in een bouwperiode van 5 jaar. De landschappelijke situatie, het bos vormt hierbij de basis. Middels geleidelijke omvorming wordt ingezet op de ontwikkeling van een meer natuurlijk bos dat als ruimtelijke drager van het plan zal functioneren.

Buro Stad en Land heeft een toekomstschets opgesteld waarbij de conclusie is getrokken dat optimalisatie van het bestaande bos ten aanzien van de verbetering van landschappelijke kwaliteit en optimalisatie van situering van voorzieningen tot een betere gebruik kan leiden, waarmee een positief bedrijfsresultaat kan worden behaald en het bos toekomstbestendig wordt gemaakt. Duurzaamheid en streekeigenheid is daarbij de rode draad. Het plan is uitgewerkt om de bosinrichting en ontwikkelingen voor te bereiden, een en ander mede ten behoeve van de wijziging van het bestemmingsplan en de beleidsmatige beoordeling.

Figuur 1 Topografische situatie locatie

Deze ontwikkeling zou kunnen worden gerealiseerd op voorwaarde dat de ruimtelijke kwaliteit wordt versterkt of behouden. Dit betekent dat landschappelijke kwaliteiten en maatregelen dienen te worden beschreven, of de huidige landschappelijke situatie wordt geconsolideerd om de ruimtelijke kwaliteit op het perceel en in de directe omgeving te versterken of te behouden. In deze rapportage treft u aan het benodigde landschappelijk inpassingsplan.

Bij dit initiatief wordt door de initiatiefneemster serieus rekening gehouden met de landschappelijke inpassing. Van waarde is de beoordeling van het huidige landschap, de lokale structuur en het toekomstige landschap in relatie tot de te plaatsen opstellen. Deze drie schaalniveaus bepalen in hoeverre de ontwikkeling past in de ruimte. Deze landschappelijke inpassing voorziet in de ontwikkeling op basis van de kenmerken van het gebied zoals deze zijn omschreven in de beleid van provincie en gemeente, de aanwezige landschappelijke situatie en de wensen en eisen van de initiatiefnemer.

Het gemeentelijk beleid in deze beoogt dat de bestaande (cultuurhistorische) kwaliteit een belangrijke rol speelt bij de uitstraling en uitdraging van de karakteristiek van het gebied.

Buro Stad en Land heeft deze landschappelijke onderbouwing opgesteld waarbij de volgende aspecten zijn voorzien:

1. Waardering voor de historische structuur van het landschap
2. Goede vorm, grootte en ordening van de voorzieningen in verhouding tot het landschap
3. Goede inpassing (plaats van gebouwen, bomen en structuurgroen in de omgeving)
4. Goede ontsluiting van de gebouwen en directe omgeving

Buro Stad en Land –Landschapsplan Bospark Noordenlicht Krachtcirkel - 1-4-2022

5. Een ontwikkeling gericht op de toekomst en passend binnen voorziene ontwikkelingen in de omgeving
6. Goede ruimtelijke ordening in verhouding tot de aanwezige woningen in de directe omgeving
7. Voldoende afstand tussen de ontwikkeling en andere ruimtelijke elementen
8. Een duurzame ontwikkeling waar mogelijk

De landschappelijke inpassing richt zich op het beperkt zichtbaar maken en houden van de te bouwen ontwikkeling en het opgaan in haar natuurlijke omgeving.

2 RUIMTELIJKE CONTEXT EN BELEID

2.1 Provinciaal Beleid: Omgevingsvisie Drenthe

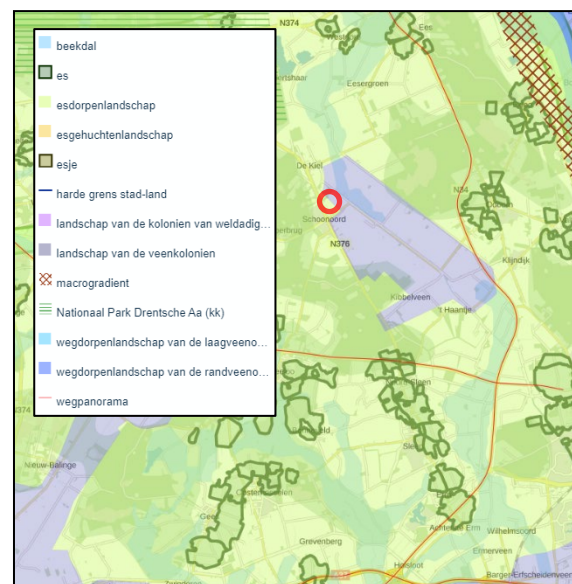
De Provincie Drenthe hanteert als belangrijkste ruimtelijke instrument de Omgevingsvisie. Het vormt het provinciale beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Drenthe. Deze Omgevingsvisie is hét strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Drenthe. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. Het doel is de zes landschapstypen van Drenthe herkenbaar, beleefbaar en leesbaar te houden.

2.1.1 Kenmerken van het landschap

Het Drents plateau bestaat voornamelijk uit esdorpenlandschap. Dit landschapstype bevat enkele telkens terugkerende onderdelen, namelijk het dorp, de es, het beekdal en de velden/bossen/heide. Het esdorpenlandschap is een agrarisch cultuurlandschap ten voeten uit. Elk onderdeel van het landschap komt voort uit het agrarisch gebruik en is gerelateerd aan het functioneren van de lokale agrarische dorpsgemeenschap, met de boermarken als het oorspronkelijke gezag.

De esdorpen vormen vanouds de ontginningsbasis van het landschap. Ze liggen veelal op landschappelijke overgangen van nat (beekdal) naar droog (es/heide/bos). Rond de dorpen liggen de landschapsonderdelen die vanouds in het landbouwsysteem elk hun eigen functie hadden. Direct aan de rand van het dorp lagen de 'goorns': kleinschalige, verkavelde gebieden met hagen en singels, waar onder andere groenten voor menselijke consumptie werden verbouwd. Op de hoger gelegen gronden ontwikkelden zich door de eeuwen heen de essen, omzoomd door bosjes, strubben of soms een ringwal. In het lager gelegen beekdal lagen de graslanden, tot aan het begin

van de vorige eeuw onverdeeld, de zogenaamde madelanden. Later zijn de beekdalen sterk verkaveld en hebben ze door de aanleg van houtwallen een kleinschalig, besloten karakter gekregen. Buiten de gecultiveerde wereld lag de grote 'woestenij': het veld, de heide. Dit was een vaak enorm grote ruimte die gebruikt werd om de schapen te weiden. Door ontginning en bebossing (tot ver in onze eeuw) zijn de meeste van deze heidevelden verdwenen.

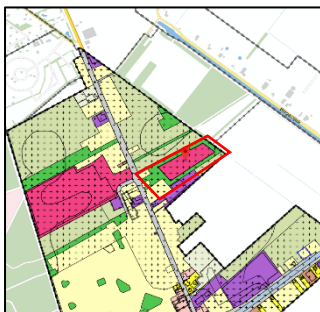

Figuur 2 Het plangebied is grotendeels aangemerkt als esdorpenlandschap met aan de noordzijde een klein deel Landschap van de Veenkoloniën ○ = locatie

Het beleid spreekt zich niet uit over het gebruik als bosgebied, enkel ten aanzien van essen, esrandbeplanting en beekdalen.

2.2 Gemeentelijk beleid

2.2.1 Bestemmingsplan

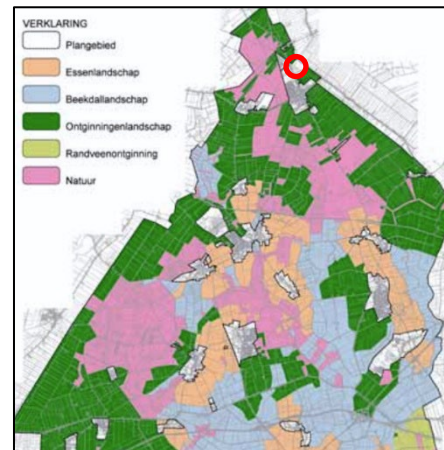
Figuur 3 Uitsnede plangebied

Het vigerende bestemmingsplan ter plaatse van de gronden is het bestemmingsplan Kernen (11-09-2020). In het vigerende bestemmingsplan is de bestemming voor de gronden 'Cultuur en ontspanning' met aan de randen 'Groen' met 'Archeologische verwachtingswaarde'. Het bestemmingsplan voorziet daarmee niet in de voorgenomen ontwikkeling en dient te worden aangepast.

2.2.2 Notitie Ruimtelijke Kwaliteit Buitengebied Coevorden

Algemeen

De Notitie Ruimtelijke Kwaliteit (NRK) geeft uitvoering aan de ambitie om de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied van de gemeente Coevorden te waarborgen en waar mogelijk te versterken. Het is een gedeeltelijke vervanging van de welstandsnota en vormt het toetsingskader voor ruimtelijke kwaliteit en is een sturingsmiddel bij nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. Echter bosgebieden vallen buiten de reikwijdte van de notitie.

Figuur 4 Fragment uit de Structuurvisiekaart ○ = locatie buiten reikwijdte

2.2.3 Structuurvisie Coevorden 2013-2023

De Structuurvisie Coevorden 2012-2022 geeft een strategische ruimtelijke visie op de ontwikkelingen van het grondgebied van de gemeente Coevorden voor de komende 10 jaar. Aangegeven wordt hierin waar ruimtelijke ontwikkelingen worden voorgestaan en hoe deze worden gerealiseerd.

Schoonoord is een dorp met een jonge, boeiende historie. Het dorp werd in 1854 gesticht na de aanleg van het Oranjekanaal. De bevolking werkte er in die tijd voornamelijk in het veen. Momenteel behoort het tot één van de grotere kernen van de gemeente Coevorden. Schoonoord en vooral de omgeving heeft toeristen veel te bieden. Die omgeving bestaat aan de westkant uit het Sleenerzand. Een boswachterij met een aantrekkelijke werking op toerisme en recreatie. De ondernemers hebben hier op ingespeeld waardoor er verschillende kampeervoorzieningen in de omgeving zijn. Daarnaast zijn er ter ere van het 100 jarig bestaan van Schoonoord in 1954 een aantal van de eerste plaggenhutten en veenhuisjes nagebouwd, dit

is uitgegroeid tot het huidige openlucht-museum Ellert en Brammert, *recht tegenover de projectlocatie* en momenteel een toeristische trekpleister voor Schoonoord en de gemeente Coevorden. Aan de noordoostzijde van het dorp is recreatieterrein De Boschkamp voorzien. Het dorp heeft verder diverse voorzieningen, die voornamelijk gevestigd zijn in het lint.

Ruimtelijke hoofdstructuur

De lintbebouwing langs de Tramstraat/Slenerweg en het Oranjekanaal verwijst naar het ontstaan en de ontwikkeling van Schoonoord. Plaatselijk is bebouwing in het lint vernieuwd, maar veel bebouwing stamt nog uit de periode van 1850 tot 1940. Het beleid voor Schoonoord is erop gericht om deze originele bebouwing en de structuur van het lint te behouden en waar mogelijk te versterken. Ter plaatse van het centrumgebied is de oorspronkelijke lintbebouwing in de loop der tijd behoorlijk verdicht. De ontwikkeling van Schoonoord heeft zich vanuit de bestaande hoofdstructuur in zuidwestelijke richting doorgezet (Schoonoord-Zuid). Dit is het gebied tussen de Sportparklaan, de Slenerweg en de Brugstraat. De verdere groei van het dorp heeft plaatsgevonden in de noordwesthoek.

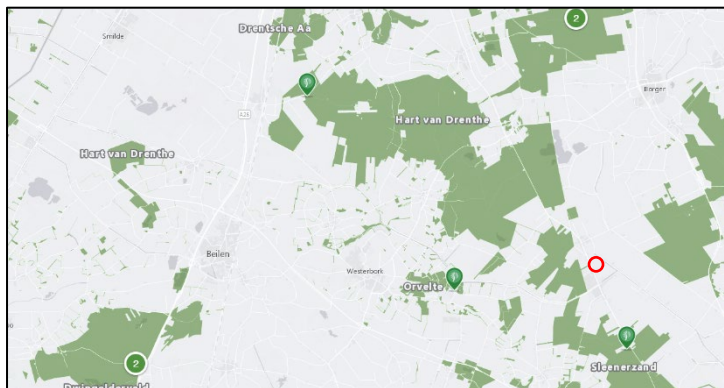
Figuur 5 Visiekaart

Ontwikkelingsperspectief

In het ontwikkelingsperspectief voor Schoonoord is het plangebied aangemerkt als openbaar groen/bos. Er worden verder geen handreikingen gedaan ten aanzien van eventuele ontwikkelingen.

3 RUIMTELIJKE CONTEXT

In de ruimtelijke context heeft het gebied zich ontwikkeld als niet-inheems bos (fijnspar) nabij het 5000 ha. grootte bos- en natuurgebied Hart van Drenthe/Sleenerzand.

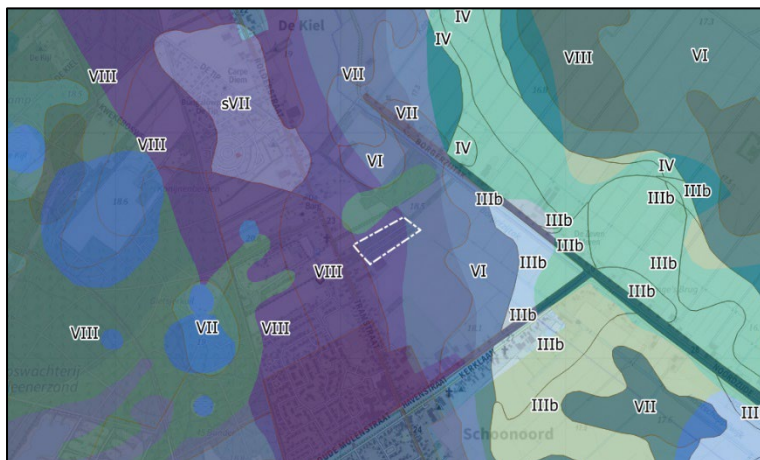
Figuur 6 Staatsbossen Drenthe

Het natuurgebied is gelegen op de zandgronden van het Drents Plateau en is grotendeels gevormd door water, ijs en wind.

De stuwwallen zijn ontstaan in de voorlaatste ijstijd, het Saalien, tussen 200.000 en 105.000 jaar geleden. De dekzandruggen en smeltwaterdalen dateren uit de laatste ijstijd, het Weichselien, tussen 70.000 en 10.000 jaar geleden. In de Middeleeuwen ontstonden in het dekzand onder menselijke invloed grote stuifzandcomplexen, die aan het eind van de 19e eeuw door bebossing weer grotendeels werden vastgelegd. Het gebied is eeuwenlang in beheer geweest voor bosbouw en landbouw en omvatte enkele kleine nederzettingen. Aan het begin van de 20e eeuw bestond het gebied uit

zandverstuivingen, heide en verschillende typen bos met grove den, vliegdren en verschillende loofbomen.

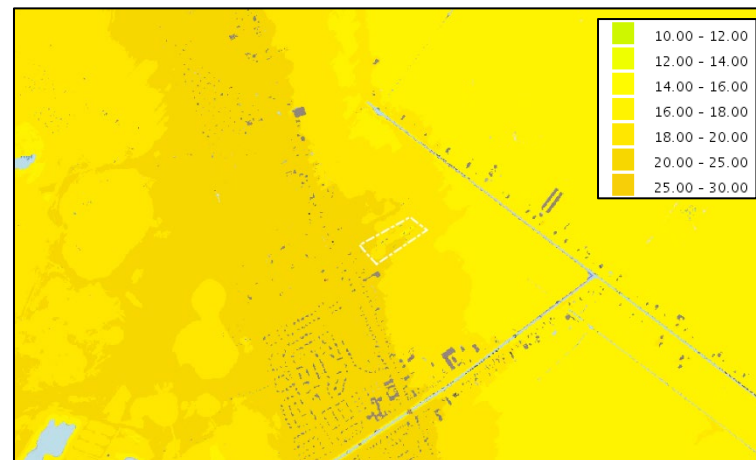
Hydrologie

Figuur 9 Hydrologische kaart

Het gebied kent overwegend grondwatertrap VII, de gemiddeld hoogste grondwaterstand is 80-140 cm beneden maaiveld, de gemiddeld laagste grondwaterstand is dieper dan 120 cm beneden maaiveld. Daarmee is het gehele gebied zeer droog.

Hoogte

Figuur 10 Hoogtekaart

De overwegende hoogte in het gebied ligt tussen de 19 en 22 m +NAP, in het noordoosten loopt het gebied af richting het veenontginningsgebied, het zuidwesten loopt op richting de dekzandruggen. Binnen het plangebied is relatief veel microreliëf aanwezig als gevolg van vergravingen en ophogingen.

5 GESCHIEDENIS

5.1 Het ontginningslandschap

Figuur 11 Kaartbeeld 1850

Schoonoord werd in 1854 gesticht na de aanleg van het Oranjekanaal. De naam, verwijst naar schoon in de betekenis van mooi.

Het dorp werd gebouwd op een zandkop die oprees uit het omringende land. De eerste bewoners waren kanaalgravers afkomstig van Smilde. Later, toen het naburige Odoornerveen werd ontgonnen, kwamen er ook veenwerkers naar Schoonoord dat allengs uitgroeide tot een ruim bemeten dorp, schilderachtig doorsneden door het Oranjekanaal.

Het Oranjekanaal is tussen 1853 en 1861 aangelegd ter ontsluiting van het veengebied ten westen van Odoorn en de Bargerven. De zwerfkeien die er werden gevonden werden verhandeld. Het Oranjekanaal loopt achter het plangebied door als zijtak.

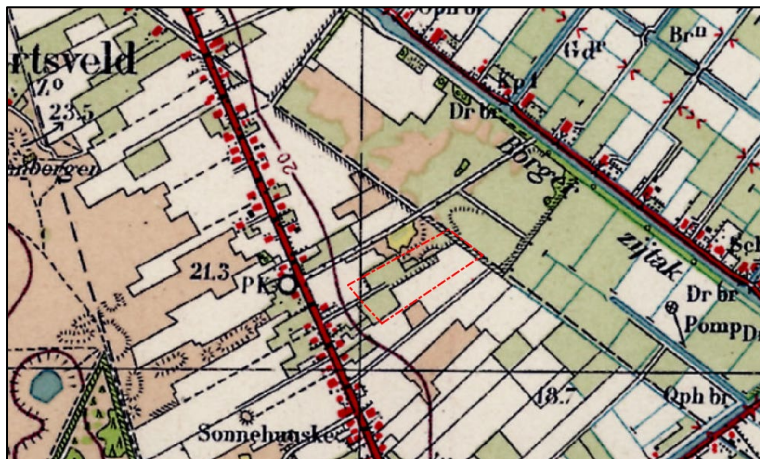
Buro Stad en Land –Landschapsplan Bospark Noordenlicht Krachtcirkel - 1-4-2022

Voor de exploitatie van het kanaal werd door enkele Hollandse geldschietters de Drentsche Veen- en Middenkanaal Maatschappij (DVMKM) opgericht. Een beroemd verhaal uit de omgeving van Schoonoord is dat van Ellert en Brammert, twee enorme reuzen. Ellert en Brammert is nu het openluchtmuseum tegenover het plangebied.

Het plangebied dankt haar vorm aan nadrukkelijk opstreckende verkaveling welke in het verlengde van de veen- en heideontginning werd voorzien. Het zijn de kavels van de lintbebouwing langs de haast kaarsrechte Tramstraat. De tramlijn Assen - Coevorden liep van 1918 tot 1947 vanuit Assen via Grolloo, Schoonloo, Schoonoord, Zweeloo, Oosterhesselen en Dalen naar Coevorden over de Tramstraat. De Tramstraat is ruimtelijk gezien de grens tussen het veen- en zandgebied. Rond 1900 is het plangebied nog woest en bestaat het voornamelijk uit ruigte en heide, het dorp ontwikkelt zich vooral aan de zuidzijde.

Figuur 12 Kaartbeeld 1900

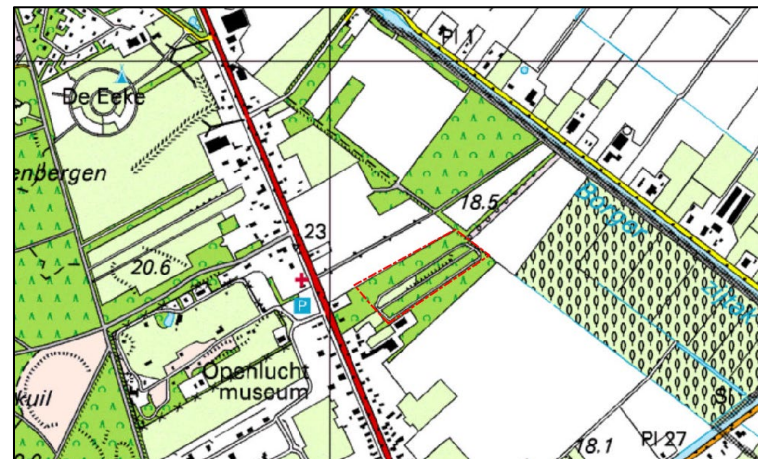
Figuur 13 Kaartbeeld 1950

Tussen 1900 en 1950 wordt het terrein rond het projectgebied verder ontgonnen. Deels is het gebied in gebruik voor akkerbouw, deels als productiebosperceel.

Figuur 14 Kaartbeeld 1980

Buro Stad en Land –Landschapsplan Bospark Noordenlicht Krachtcirkel - 1-4-2022

Figuur 15 Kaartbeeld 2005

Eind jaren '70 wordt het plangebied ontsloten middels een toegangsweg, het terrein wordt verder ingeplant ten behoeve van houtproductie of kerstbomenteelt en medio 2000 wordt dit gebied in zuidelijke richting uitgebreid. Tevens wordt het een kleinschalig bedrijventerrein tot ontwikkeling gebracht met een aantal loodsen (waarvan recent de meest nabijgelegen loods door brand is vernietigd).

Figuur 16 Kaartbeeld heden

De bosaanplant ten zuiden van het gebied is inmiddels verdwenen.

6 HUIDIGE SITUATIE, VISIE EN BEHEER

6.1 Karakter

Figuur 17 Situatie

Als gevolg van het gebruik als fijnsparrenbos en de aantasting door de Letterzetter heeft het boskarakter in de loop der tijd aan kwaliteit ingeboet. Het oneigenlijke gebruik voor motorsport, het sortiment en de achterstalligheid in het onderhoud en beheer hebben geleid tot een afwijkende beeldkwaliteit (ten opzichte van bos in de omgeving).

Toch biedt de huidige situatie nog voldoende mogelijkheden om het park als multifunctioneel bos een gebiedseigen beeldkwaliteit te kunnen geven en als 'Drents' bos te kunnen ontwikkelen.

Figuur 18 Huidig bosbeeld en één van de twee dassenburchten

Figuur 19 Letterzetter heeft het sparrenbos sterk aangetast

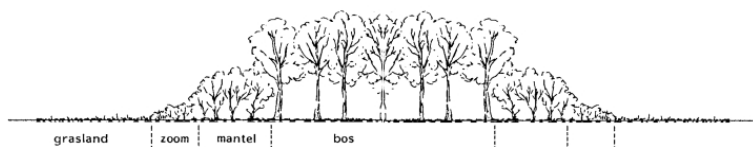
Het recent natuurwaardenonderzoek onderschrijft de huidige beperkte kwaliteit, ook in ecologisch opzicht. Bijzonder wel is de aanwezigheid van twee, weliswaar kleine, dassenburchten. Hoewel deze burchten bescherming genieten tegen verstoring, zijn er geen formeel juridische gronden de gewenste ontwikkeling in de nabijheid door te voeren. De initiatiefneemster hecht grote waarde aan de burchten en staat in voor de bescherming. Natuurbank Overijssel geeft als advies aan minimaal 15 meter uit de ingangen te blijven. Deze 15 m. nemen wij over om de das extra te beschermen.

Figuur 20 Lokatie dassenburchten en veilige afstand (15 m.)

6.2 Toekomstbeheer

Bij het ontwikkelingsbeheer van het bos van het Centrum voor Verbinding en Bewustwording vormt natuurgericht (geïntegreerd) bosbeheer het uitgangspunt. Geïntegreerd bosbeheer is vooral gericht op beheer ten aanzien van kappen of rooien van overstaanders (ten behoeve van houtoogst naar meer kleinschalig natuurbeheer en middels spontaan uitzaaien (of inheems aanplanten) waarbinnen alle bosfuncties vertegenwoordigd zijn. De functies laten zich het best vertalen naar een meer natuurlijke opbouw van het bos, met een natuurlijke kern (de bomen), een mantel (struiken) en zoom (kruidlaag).

Onder bomen is de aanwezigheid van struikvormende soorten in een optimale situatie minimaal. Deze vind je wel langs open (grazige) gebieden waar voldoende licht op de bodem valt. Gelet op de wens beslotenheid op het park te creëren omwille van privacy en diversiteit is het daarom niet

vanzelfsprekend extra bomen aan te planten, maar juist meer, of ruimere open plekken te voorzien waardoor langs randen struikvormende soorten tot ontwikkeling kunnen komen hetgeen prima aansluit op de huidige situatie. De fijnsparren van discutabele staat zouden per definitie moeten wijken voor inheemse soorten.

Wensbeeld

Doel is te komen tot een kleinschalig bospark met centrumfuncties nabij de entree (parkeren, receptie, kantoor en groepsruimten), en kleinere praktijkruimten dieper in het bos. Vanuit de centrumfuncties vindt de ontsluiting plaats via opengekapte en uitgemaaide en/of zandwandelpaden.

De in totaal 15 opstallen worden in gelijkwaardige architectuur gerealiseerd en moeten opgaan in (of onderdeel worden van) het bos. Daarom is gekozen voor een minimalistische Scandinavische natuurlijke bouwstijl.

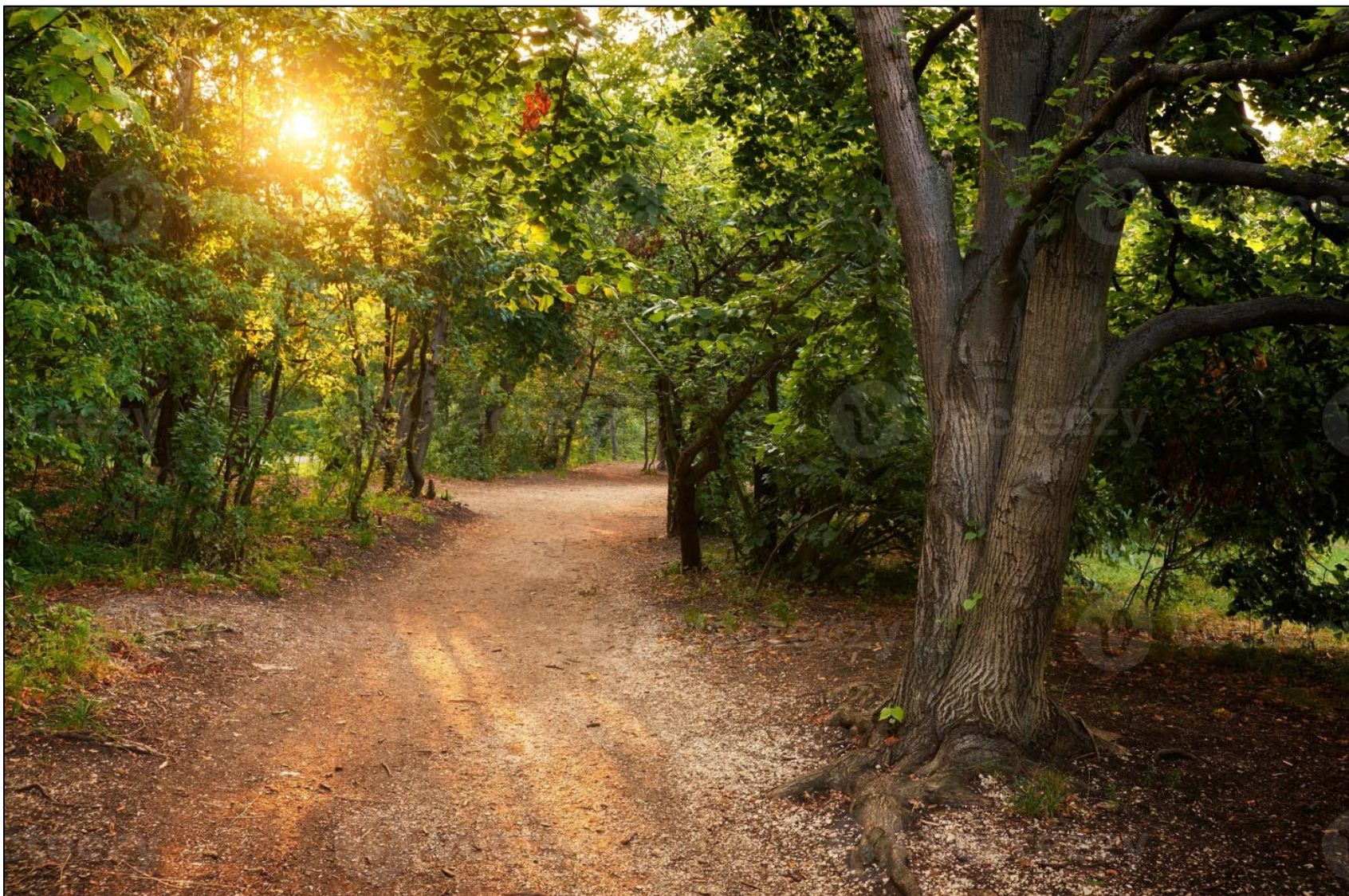
Figuur 21 Gewenste bouwstijl Scandinavisch, natuurlijk

Gewenst is bestaande (inheemse) loofbomen te behouden en waar mogelijk meer bomen en natuurlijke onderbegroeiing tot ontwikkeling te laten komen. Om privacy te voorzien worden meer struikvormende soorten toegepast en/of middels natuurlijke bouwmaterialen afscheidingen geplaatst, staande palen, gestapelde stammen

Figuur 22 Terreinscheidingen palenwand, stapelstammen en grondwal met natuurlijke begroeiing

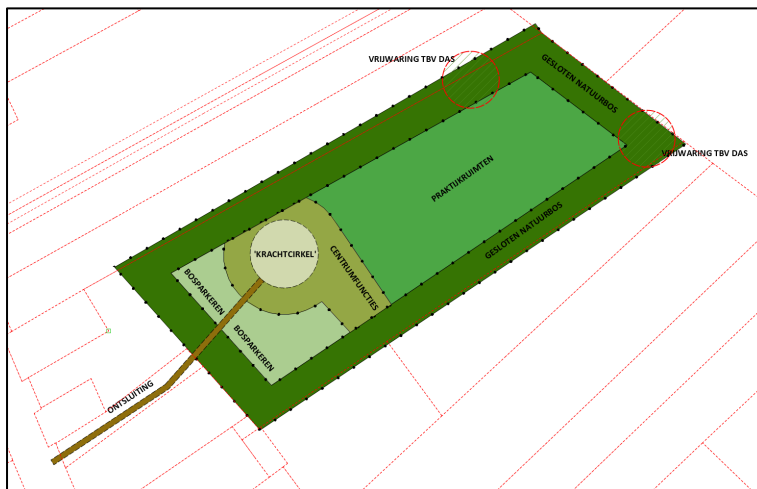
Om het parkeren aan het zicht te onttrekken is daar een grondlichaam gewenst (zuidzijde).

Figuur 23 Uitgemaaide en/of zandpaden

Buro Stad en Land –Landschapsplan Bospark Noordenlicht Krachtcirkel - 1-4-2022

6.3 Ontwikkelingsplan-zonering

Figuur 24 Structuur

Het plangebied kan in principe worden beschouwd als één gebiedskwaliteit waarbij functionaliteit uiteindelijk het beeld en die beeldkwaliteit bepalen. Het ontwikkelingsplan is op basis van deze situatie en het wensplan onderverdeeld in vijf deelgebieden:

- Gesloten natuurbos (rand)
- Bos met praktijkruimten
- Het gebied centrumfuncties
- Bosparkeren
- Ontsluiting

Er is aandacht voor vrijwaring van de twee dassenburchten.

Binnen het gehele terrein ligt het accent van het beheer op integratie van de verschillende functies, waarbij op enkele plaatsen gekozen wordt voor de

nadruk op de functie gebruik of natuur. Binnen het praktijkgerichte bos (*praktijkruimten*) en de *centrumfuncties* ligt de nadruk van het beheer vooral op halfopenheid, bevorderen van privacy en een aantrekkelijk en afwisselend bosbeeld. De buitenrand als *gesloten natuurbos* ontstaat vanuit natuurlijke processen en ontwikkeling. In principe geldt daar het principe 'niets doen'. Enkel zal gestuurd worden op veiligheid en het bestrijden van (invasieve) exoten. Het gebied '*Krachtcirkel*' vormt een open ruimte in het bos, in gebruik als grazige ruimte met stimulans van bloemrijkheid. Het gebied *Bosparkeren* is als ruimte voorzien voor de wal (beplant en bloemrijk, ca. 2-2,5 m1 hoog) en het parkeren. Zoveel mogelijk worden inheemse bomen behouden en toegevoegd. De ontsluiting is een deels halfverhard, deels verharde weg waarbij de as zich richt op het centrum van de cirkel.

Binnen het gehele gebied vindt geen houtoogst plaats, maar wordt wel gericht gestuurd op het verlagen van het aandeel exoten én het ontwikkelen van een divers bos en wordt vooral gebruik gemaakt van natuurlijke processen, waarbij aanplant noodzakelijk is voor een versnelde beeldvorming.

Een geïntegreerd bosbeheer leidt tot meer variatie in structuur, meer menging, een hoger aandeel inheemse bomen en waar mogelijk (met inachtneming van de veiligheid) meer dode en aftakelende bomen. Dit alles leidt tot een gevarieerder en natuurlijker bosbeeld.

Aandachtspunten:

Door de verjonging met lichte houtsoorten blijft het bos gevoelig voor invasieve exoten zoals Amerikaanse vogelkers en Amerikaanse eik. De binnen het geïntegreerde bosbeheer vlakgewijze bestrijding van deze exoten is arbeidsintensief en zal geen blijvend effect laten zien; de exoten

zullen nooit geheel uit het bos verdwijnen en na het stoppen van de bestrijding neemt de bedekking weer toe.

Door het integreren van de functies natuur, recreatie en houtproductie binnen elke opstand, worden specifieke waarden onderbelicht. In elke opstand binnen het bos hetzelfde nastreven zal leiden tot eenvormigheid van het bosbeeld, vanuit ecologische en recreatieve aspecten is dat niet gewenst. Diversiteit en meer kleinschaligheid is dan ook gewenst, in relatie tot het meer eenvormige bos in de directe omgeving. Vanuit deze optiek is een boszoneringsplan opgesteld om diversiteit op het park te bevorderen.

6.4 Visie, beheer en beeldvorming

De visie op de ontwikkeling van bos- en natuur is als volgt gedefinieerd:

*Centrum voor Verbinding en Bewustwording van Stichting Bospark
Noordenlicht dient zich te ontwikkelen tot een divers bosgebied met een
diverse, doch streekeigen samenstelling, gebaseerd op het boskarakter
van de Drentse bossen, waarbij de randen met name worden gevormd
tot natuurbos met inheemse, bladverliezende soorten maar waarbij in het
binnengebied de integratie met therapeutische functies en het optimaal
functioneren ervan het hoofddoel is.*

Daarbij is het streven dat de functies natuur, recreatie, en landschapsschoon zo optimaal mogelijk samengaan. Lokale omstandigheden binnen opstanden kunnen hierbij zorgen voor een accent op één of meerdere functies.

Buro Stad en Land –Landschapsplan Bospark Noordenlicht Krachtcirkel - 1-4-2022

Het streven is gericht op een minimaal bosbeheer om kosten te verlagen en natuurlijke processen tot ontwikkeling te laten komen waarbij veiligheid voorop blijft staan.

6.4.1 Gesloten natuurbos

Figuur 25 Referentie Loofbos met onderbegroeiing

In deze paragraaf worden de doelstellingen voor de lange termijn aangegeven. Deze doelstellingen zijn van toepassing op het multifunctionele bos.

Bij de omschrijving van de doelstellingen is uitgegaan van het principe dat elke doelstelling voor het dagelijks beheer sturing moet bieden.

- Beheer nihil, enkel gericht op veiligheid (vallende bomen/takken)
- Een visueel aantrekkelijk gevarieerd bosbeeld laten ontstaan.
- Een zo natuurlijk mogelijke soortensamenstelling binnen het bos te bevorderen
- Een natuurlijke overgang van het bos naar de omgeving te ontwikkelen

- Meer oude bomen te behouden op langere termijn (gezonde toekomstbomen aanwijzen en beschermen)
- Dood hout blijft liggen
- Enkel nog inheems (streekeigen) plantmateriaal toe te passen en in het verleden aangeplante exoten (als tuinrichting) te verwijderen.
- In het centrumgebied is ook ruimte voor nutsbeplanting (fruitdragende soorten als braam, rode bes, bosbes, appel, peer en kers etc. als voedselbos

6.4.2 Praktijkruimten

Figuur 26 Referentie Bos nabij praktijkruimten

- Beheer richt zich op het behoud van open ruimten, doorzichten en afscherming t.b.v. privacy. middels dunning.
- Minimaal 70% van het gehele oppervlak blijft groen.
- Afscherming middels palenwanden, stapelstammen en bevordering van struikvormende soorten. Ten behoeve van wintergroene afscherming

kan ook park-rhododendron (*Rhododendron ponticum*) of scherpe hultst worden toegepast, in de nabijheid van de opstallen.

- Paden zijn vrij van takken en worden uitgemaaid (max. 3 meter breed)
- Rondom de huisjes wordt een ruimte van ca. 3 meter vrijgehouden.

Figuur 27 Bosrhododendron als wintergroene afscheiding

De bosvijver

Figuur 28 Lokatie bosvijver

In het praktijkruimtegebied is momenteel een natte laagte aanwezig welke als natuur-/bosvijver zal worden ingericht. Hierdoor worden de natuurlijke variëteit en beeldkwaliteit vergroot.

Figuur 29 Sfeerbeeld bosvijver

6.4.3 Bosparkeren

Figuur 30 Referentie Bosparkeren

- Zoveel mogelijk worden bomen gespaard op en nabij de parkeerplaats
- Er zijn 53 parkeerplaatsen in een cirkelvormige structuur voorzien. In principe wordt geen verharding toegepast, eventueel halfverharding of grasbetontegels, de plaatsen zijn ruim bemeten en kennen een gemiddelde breedte van zo'n 3,5 m, lengte minimaal 6,0 m.
- Nieuwe bomen zijn per definitie inheems (zie ook hoofdstuk 7)

Figuur 31 Detail inpassingsplan parkeren

6.5 Beschermenswaardige bomen

Het overgrote deel van het bomenbestand is van dusdanige kwaliteit dat deze niet per definitie zouden hoeven te worden behouden. Alhoewel wel de doelstelling gezonde bomen te behouden, zijn ze niet beschermenswaardig (maat, soort, uitheems etc.). Na inventarisatie blijkt dat een vijftal bomen op het terrein zouden moeten worden behouden. Het betreft zomereiken, zo'n 15 jaar oud.

Figuur 32 Beschermenswaardige bomen

6.5.1 De 'Krachtcirkel'

Het cirkelvormige centrum met rondom de centrumvoorzieningen in een stervorm wordt als grazige, bloemrijke ruimte ontwikkeld voor beleving en activiteiten. Het veld heeft een diameter van zo'n 30 meter met een

Buro Stad en Land –Landschapsplan Bospark Noordenlicht Krachtcirkel - 1-4-2022

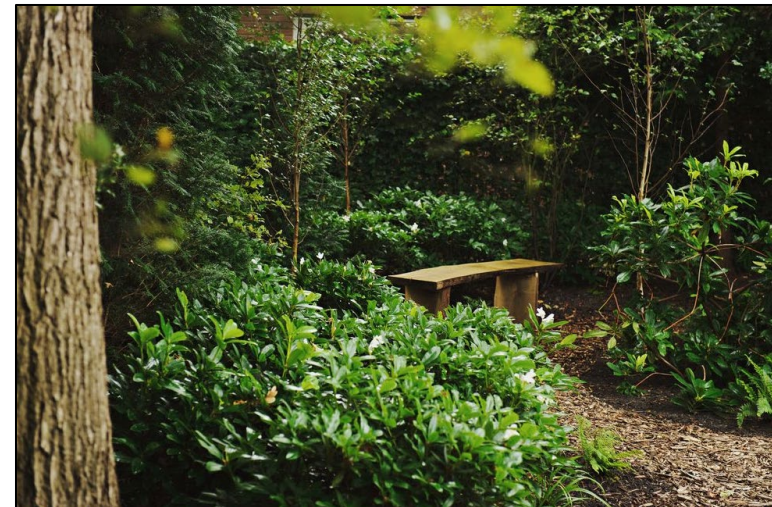
uitgemaaid pad rondom van 2,5 tot 3 meter. In het hart is plaats voor een artistieke uiting (beeld).

- Gras, bloemrijk, bijv. inzaaien met O1-mengsel Bloemrijk mengsel voor ruige onderbegroeiing en boszomen
- 2x/jaar maaien en afvoeren, maaisel 1 week laten liggen
- Pad minimaal 6x/jaar maaien

6.5.2 Meubilair

Zitgelegenheden, informatieborden en ander meubilair hebben een belangrijke functie, maar ook veel invloed op de beeldkwaliteit.

Belangrijk is dat meubilair een natuurlijke uitstraling krijgt. Gedacht kan worden aan boomstambanken, of eenvoudige houten banken.

Figuur 33 Meubilair sober

Figuur 34 Meubilair van natuurlijke materialen

7 BEPLANTINGSKEUZE

7.1 Fysisch geografische plantenregio's

De methodiek van de fysisch geografische plantenregio's wordt gehanteerd om een juiste soortenkeuze te bepalen, gebaseerd op soorten die van oorsprong voorkomen in een bepaald gebied, gerelateerd aan specifieke hydrologische- en bodemeigenschappen.

Op basis van de fysisch geografische plantenregio's wordt de relatie tussen standplaats en bosgemeenschap en tussen bosgemeenschap en soortenkeuze bepaald. Met behulp van deze informatie kunnen de soorten worden bepaald welke van nature op een bepaalde standplaats groeien. Aanbevolen wordt om indien de ecologische of landschappelijke functie belangrijk is, alleen van deze soorten bij aanleg gebruik te maken.

Voor het bepalen van de (boom- en struik)soorten die van nature op een bepaalde standplaats voorkomen wordt de regio bepaald waarbinnen de beplanting wordt aangelegd. De soorten welke hier uit voort zijn gekomen, komen overeen met de in de omgeving aangetroffen soorten. Onder andere zomereik, ruwe berk lijsterbes, hulst, meidoorn, en grauwe wilg zijn in de omgeving aangetroffen, zowel aangeplant, als vermeerderd als zaailing of opslag.

Hogere zandgronden

De hogere zandgronden omvatten de dekzandgebieden in Oost- en Zuid-Nederland, de stuwwallen in Midden-Nederland en de grondmorene-gebieden (keileem) in Noord-Nederland. Het overwegend zwak golvende, in het Pleistoceen gevormde landschap wordt doorsneden door beekdalen en rivieren.

Buro Stad en Land –Landschapsplan Bospark Noordenlicht Krachtcirkel - 1-4-2022

Binnen de dekzandgronden, met name bij de podzolgronden, is het van belang te weten of we te maken hebben met voedselrijke of -arme omstandigheden, de vochtuithouding (nat-droog) en de zuurgraad en tevens is de mate van bodemvorming (onder andere de humushoeveelheid) van belang.

Voor deze locatie is van toepassing binnen het gebied van de hogere zandgronden de ligging op een bodem van vrij voedselarme zure zandgronden, met een hydrologisch (zeer) droge situatie , de Associatie Droog Berken-Zomereikenbos (6) en Droog Wintereiken-Beukenbos (8)

Qua soortensamenstelling is het Vochtig Berken-Zomereikenbos een overgangsvegetatie, waarin we zowel soorten van het alluviaal elzen-essenbos als van het drogere eiken-haagbeukenbos in terugvinden. De boomlaag wordt gedomineerd door zomereik, ruwe berk, grove den en zachte berk.

Boomlaag Droog Berken-Zomereikenbos (6) en Droog Wintereiken-Beukenbos (8)

V	Presentie	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
5	zeer freq	Zomereik	Quercus robur
3	matig	Wintereik	Quercus petraea
2	weinig	Ruwe berk	Betula pendula
r	randen	Wilde appel	Malus sylvestris
r	randen	Wilde peer	Pyrus communis
r	randen	Kers	Prunus avium

2	weinig	Winterlinde	Tilia cordata
5	zeer freq	Fagus sylvatica	Beuk
P	pionier	Grove den	Pinus sylvestris
2	weinig	Tamme kastanje	Castanea sativa

Struiklaag Droog Berken-Zomereikenbos (6) en Droog Wintereiken-Beukenbos (8)

V	Presentie	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
2	weinig	Vuilboom	Rhamnus frangula
3	matig	Scherpe hult	Ilex aquifolium
P	pionier	Salix caprea	Boswilg
2	weinig	Lijsterbes	Sorbus aucuparia

Daarnaast kunnen soorten als hazelaar, meidoorn, sleedoorn, Gelderse roos, hondsroos en rode kornoelje (in beperkte mate) worden toegepast. Bij aanplant wordt uitgegaan van een standaard menging, geschikt voor de bodemkwalificatie ter plaatse. Afhankelijk van de mate van organische stofgehalte, vochthuishouding en leemgehalte zullen specifieke soorten zich sneller of minder snel ontwikkelen. De beplanting wordt verdicht (max. 1 st/1,5 m²) aangeplant zoals gebruikelijk bij de aanleg van landschappelijke beplantingen. Het eindbeeld wordt uiteindelijk bepaald door de individuele eigenschappen van verschillende soorten. De beplanting zal vervolgens middels beheeractiviteiten in stand worden gehouden.

Middels dunning van de beplanting na sluiting van de boom- en heesterkronen worden soorten bevorderd, of gereduceerd. Door aanplant in groepen wordt een gevarieerde beplanting behouden/gestimuleerd, uiteindelijk te bepalen door de beheerder. Deze moet er van uitgaan dat alle soorten in principe moeten blijven voorkomen. De mate waarin valt echter moeilijk te voorspellen.

De initiatiefneemster heeft het plan opgevat om planten uit de omgeving te 'adopter'. Zaailingen van bosplanten worden geoogst en aangeplant binnen het plangebied. Dit is op zich een prima plan. Echter kennis van soorten is noodzakelijk. Vervuiling met ongewenste, niet streekeigen soorten (esdoorn, Amerikaanse vogelkers etc.) kan het gevolg zijn. Ook kan daardoor zaad van invasieve exoten onbedoeld worden geïntroduceerd (bijv. reuzenberenklauw, springbalsemien etc.).

Figuur 35 Pinus sylvestris - Grove den

Figuur 36 Rhamnus frangula - Vuilboom

Figuur 39 Sorbus aucuparia – Lijsterbes

Figuur 37 Betula pendula - Ruwe berk

Figuur 40 Fagus sylvatica - Gewone beuk

Figuur 38 Quercus robur -Zomereik

Figuur 41 Castanea sativa - Tamme kastanje

Figuur 42 Ilex aquifolium - Scherpe hulst

Figuur 44 Malus sylvestris - Wilde appel

Figuur 43 Salix caprea – Boswilg

Figuur 45 Prunus avium - Zoete kers

BIJLAGE LANDSCHAPSPLAN A3 1:1000

BOUW

1. ontvangstruimte
2. winkel met kantoor
3. beheerderswoning
4. groepsruimte middelgroot
5. atelier (met zp)
6. groepsruimte klein
7. groepsruimte groot
8. praktijkruimte 8x

LANDSCHAPPELIJK

- A. parkeerplaats 53 st.
- B. grondwal of takkenwal ca. 2-2,5 m. hoog
- C. toegangsweg
- D. bos te behouden, te ontwikkelen naar natuurbos
- E. uitgezaagd/uitgemaaid wandelpad
- F. dassenburcht
- G. open cirkel (gras)
- H. veilige zone tot dassenburcht (15 m), in overleg met de ecoloog
- I. bestaande grondwal
- J. bestaande laagte wordt vijver
- K. beschermwaardige bomen totaal 5 st. zomereik)

LANDSCHAPSPLAN

BOSPARK NOORDENLICHT KRACHTCIRKEL

TRAMSTRAAT SCHOONOORD

advies en inrichting landschap en openbare ruimte meppel - info@burostadenland.nl - www.burostadenland.nl - tel 06 41 66 55 76

tekeningno	formaat	datum	door
1(1)	A3	1-4-22	w.f. hilbers
versie	schaal	bestand	
4	1:1000	D:\Dropbox\DATA\514-krachtcirkel schoonoord\tek\514-02_v2022.vwx	

**BURO
STAD
+
LAND**